

VẬN DỤNG NỘI DUNG CẢI CÁCH NỀN HÀNH CHÍNH NHÀ NƯỚC VÀO CÔNG TÁC QUẢN LÝ TRƯỜNG PHỔ THÔNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

TRẦN HẢI* - HOÀNG ANH TUẤN**

Ngày nhận bài: 11/10/2016; ngày sửa chữa: 12/10/2016; ngày duyệt đăng: 21/10/2016.

Abstract: Administration reform is a decisive solution for education and training development, contributing to management reform. To carry out the administration reform, some solutions are suggested namely strengthening regulations in school management, reforming administration procedure and financial management; reorganizing the school structure; improving quality of teaching staff and modernizing school management.

Keywords: Public administration reform, school management.

Nền hành chính nhà nước (HCNN) là thước đo quan trọng sự phát triển của một quốc gia. Ở các nước có trình độ phát triển cao, nền HCNN tiên tiến, hiệu lực, hiệu quả, đóng vai trò động lực thúc đẩy sự phát triển KT-XH. Vì vậy, cải cách nền HCNN phù hợp sự phát triển của thời đại là vấn đề có ý nghĩa chiến lược trong công cuộc CNH, HĐH đất nước hiện nay.

Chương trình tổng thể cải cách HCNN giai đoạn 2011-2020 [1] là cơ sở cho hệ thống cơ quan trong nền HCNN tiến hành cải cách, đổi mới đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của xã hội trong xu thế hội nhập và toàn cầu hóa. Chương trình đề cập đến những nội dung trọng tâm như sau: - Cải cách thể chế; - Cải cách thủ tục hành chính; - Cải cách tổ chức bộ máy HCNN; - Xây dựng và nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức; - Cải cách tài chính công; - Hiện đại hóa hành chính.

Căn cứ vào những nội dung cải cách thủ tục hành chính đã được đề ra trong *Nghị quyết số 30c/NQ-CP*, các cơ quan trong bộ máy Nhà nước tiến hành thực hiện cải cách hành chính. Trong phạm vi quản lý nhà trường (QLNT) phổ thông, để thực hiện cải cách hành chính, có thể tham khảo các giải pháp sau:

1. Tăng cường thể chế trong hoạt động QLNT

Thể chế trường phổ thông là một hệ thống gồm: Hiến pháp, Luật, Pháp lệnh và Các văn bản quy phạm pháp luật do những cơ quan có thẩm quyền ban hành tạo nên hành lang pháp lý cho hoạt động QLNT; gồm các văn bản cơ bản sau: **Luật Lao động, Luật Giáo dục, Luật Viên chức, Luật Thi đua khen thưởng, Luật Bảo**

hiểm xã hội, Luật Bảo vệ chăm sóc và giáo dục trẻ em, Điều lệ nhà trường, Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ năm học, Quy chế dân chủ cơ sở...

Để tăng cường thể chế trong hoạt động QLNT, nhà trường cần thực hiện các nội dung cơ bản sau: - Nâng cao nhận thức về công tác thực hiện thể chế trong trường học; - Tiến hành hệ thống hoá các văn bản quy phạm pháp luật, rà soát lại những văn bản nhằm phát hiện, loại bỏ những văn bản không còn hiệu lực pháp luật. Phổ biến và thực hiện ngay những văn bản mới ban hành; - Tổ chức cho cán bộ, viên chức trong toàn trường được tham gia học tập, nghiên cứu các văn bản luật, văn bản dưới luật, Nghị quyết của Đảng, tài liệu liên quan tới vấn đề thể chế trong nhà trường; - Tổ chức thực hiện nghiêm túc **Luật Viên chức, Luật Giáo dục, Điều lệ nhà trường**, các văn bản của Bộ GD-ĐT về chương trình, sách giáo khoa, quy chế thi tốt nghiệp, quy chế tuyển sinh, quy chế kiểm tra đánh giá, vấn đề quản lý (QL) văn bằng chứng chỉ...; - Thực hiện đầy đủ các chế độ, chính sách, tiêu chuẩn đối với cán bộ, giáo viên (GV) trong trường. Nâng cao hiệu lực thi hành pháp luật trong nhà trường (xử lý nghiêm minh các vi phạm đối với tất cả cán bộ, GV, nhân viên); - Thực hiện nghiêm túc công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động thực hiện thể chế hành chính; đồng thời, có độ khen thưởng, kỉ luật kịp thời.

* Trường Cao đẳng Sư phạm Quảng Trị

** Trường Đại học Sư phạm - Đại học Huế

2. Cải cách thủ tục hành chính trong hoạt động QLNT

Thủ tục hành chính là thao tác quan trọng trong QLNN. Trong nhà trường phổ thông, thủ tục hành chính là sự thiết lập các thao tác QL theo những trình tự, quy trình nhất định. Vì vậy, để cải cách thủ tục hành chính, các nhà trường cần thực hiện những nội dung sau: - Trên cơ sở hệ thống thể chế giáo dục để xây dựng, hoàn thiện và triển khai thực hiện các văn bản nội bộ như: Quy chế tổ chức và hoạt động nhà trường, kế hoạch giáo dục...; - Quy định cụ thể quyền hạn và trách nhiệm cá nhân trong việc thực hiện nhiệm vụ; - Kiểm soát chặt chẽ việc ban hành mới các văn bản hành chính theo quy định của pháp luật; - Công khai, minh bạch mọi thủ tục hành chính bằng các hình thức thiết thực và thích hợp; - “Mẫu hóa” thống nhất trong toàn trường các loại sổ sách, văn bản theo đúng thể thức để mọi thành viên trong trường QL và theo dõi; - Tiếp nhận, xử lý phản ánh, kiến nghị của cán bộ, GV, phụ huynh học sinh, các tổ chức theo đúng quy trình đảm bảo nhanh chóng, hiệu quả; - Thực hiện có hiệu quả công tác QL hồ sơ và lưu trữ văn bản.

3. Chấn chỉnh tổ chức bộ máy nhà trường

Cơ cấu tổ chức bộ máy trường phổ thông bao gồm: hệ thống lãnh đạo và QLNT; các hội đồng trong nhà trường; hệ thống các tổ chuyên môn; hệ thống các tổ chức phối hợp...

Để thực hiện tốt công tác tổ chức trong nhà trường, cần chú trọng các nội dung: - Căn cứ **Luật Viên chức, Luật Giáo dục, Điều lệ nhà trường...** để quy định rõ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của nhà trường, từng tổ chức, cá nhân trong nhà trường; - Quy định rõ cơ chế phân công, phối hợp giữa các tổ chức trong nhà trường trên cơ sở các nhiệm vụ đã được giao cho từng chức danh, tổ chức để nhà trường hoạt động có hiệu lực, hiệu quả; - Hiệu trưởng, phó hiệu trưởng thực hiện tốt các nhiệm vụ và quyền hạn được quy định tại **Điều lệ nhà trường**; - Hiệu trưởng tiến hành thành lập các tổ chức để thực hiện nhiệm vụ và quyền hạn theo **Điều lệ nhà trường**; - Giải quyết tốt mối quan hệ giữa trách nhiệm hiệu trưởng với cán bộ, nhân viên, GV theo nguyên tắc tập trung dân chủ trong việc giải quyết các mối quan hệ hành chính - sư phạm; - Xây dựng cơ chế phối kết hợp thống nhất giữa môi trường giáo dục Gia đình - Nhà trường - Xã hội; - Xác lập cơ chế phân phối, cộng tác chặt chẽ giữa các tổ chức, cá nhân trong bộ máy theo nguyên tắc: Đảm bảo sự lãnh đạo của tổ chức Đảng trong nhà trường; thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ và kết hợp chế độ

thủ trưởng; - Kết hợp tốt các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường; - Bố trí cán bộ, GV theo đúng quy định của **Điều lệ nhà trường** về trình độ được đào tạo của GV.

4. Đổi mới, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, GV, nhân viên nhà trường

Đổi mới, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, GV, nhân viên có ý nghĩa quyết định đối với sự phát triển nhà trường. Để thực hiện nội dung này, hiệu trưởng cần phải: - Xây dựng đội ngũ cán bộ, GV, nhân viên có phẩm chất đạo đức tốt, có bản lĩnh chính trị, năng lực, chuyên môn nghiệp vụ; - Thực hiện tốt công tác quy hoạch cán bộ, tuyển dụng, bố trí, phân công nhiệm vụ phù hợp với năng lực, sở trường của cán bộ, GV, nhân viên; - Lập kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng trên cơ sở xác định nhu cầu, nội dung, mục tiêu đổi mới, nâng cao chất lượng đội ngũ; từ đó, xác định các hình thức bồi dưỡng phong phú, hiệu quả (như: tự học, tự bồi dưỡng; hỗ trợ chuyên môn; tổ chức bồi dưỡng định kỳ; đánh giá kết quả đào tạo, bồi dưỡng thường xuyên...); - Chăm lo đời sống vật chất, tinh thần, tình cảm, vận dụng tốt các chế độ thu hút, đãi ngộ để duy trì và thúc đẩy động cơ làm việc của đội ngũ cán bộ, GV, nhân viên nhà trường; - Thường xuyên thực hiện công tác kiểm tra, đánh giá đội ngũ; có chế độ khen thưởng, kỉ luật hiệu quả.

5. Đổi mới công tác QL tài chính ở nhà trường phổ thông

Công tác QL tài chính trong nhà trường bao gồm các công việc chính sau: - Lập kế hoạch tài chính và dự toán; - Xây dựng cơ cấu tổ chức QL tài chính trong nhà trường; - Điều hành hoạt động tài chính trong nhà trường (huy động các nguồn kinh phí từ ngân sách Nhà nước, kinh phí ngoài ngân sách Nhà nước bảo đảm đủ cho hoạt động của nhà trường; xây dựng quy chế thu, chi nội bộ; tổ chức thực hiện hoạt động thu chi đảm bảo đúng luật, công bằng, công khai, minh bạch; bảo đảm các điều kiện làm việc cho kế toán, thủ quỹ và luôn nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho kế toán và thủ quỹ; bảo quản tài liệu kế toán trong nhà trường...); - Kiểm tra tài chính là biện pháp bảo đảm cho các quy định về kế toán, kỉ luật tài chính được chấp hành nghiêm chỉnh, số liệu tài liệu được ghi chép chính xác, trung thực và có hệ thống. Kiểm tra phải đi kèm phân tích đánh giá nhằm tìm ra những ưu khuyết điểm, những khó khăn trở ngại và những việc làm có hiệu quả để có hướng sử dụng các nguồn kinh phí đạt hiệu quả hơn, bảo đảm công tác QL tài chính diễn ra đúng luật, công

bằng, công khai minh bạch, phục vụ có hiệu quả hoạt động giảng dạy và giáo dục trong nhà trường.

Đổi mới hoạt động QL tài chính ở trường phổ thông cần được thực hiện theo đúng các văn bản quy phạm pháp luật hiện hành; trong đó, chú trọng các nội dung sau: - Thực hiện tự chủ, tự chịu trách nhiệm, tổ chức bộ máy, biên chế và tài chính đối với các đơn vị sự nghiệp công lập theo quy định của Chính phủ [2], hướng dẫn các đơn vị xây dựng đầy đủ quy chế chi tiêu nội bộ để tăng cường QL và điều hành thu chi tài chính của mỗi cơ sở GD-ĐT; - Thực hiện việc thu phí, lệ phí theo đúng quy định của pháp luật, nghiêm túc thực hiện Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường chấn chỉnh việc thực hiện các quy định của pháp luật về phí, lệ phí, chính sách huy động và sử dụng các khoản đóng góp của nhân dân [3]. Không được thu những khoản phí, lệ phí khi chưa được cơ quan có thẩm quyền phê duyệt. Công khai sử dụng các khoản phí và lệ phí để người học và nhân dân giám sát, tránh gây thắc mắc trong dư luận; - Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí; phòng, chống tham nhũng và thực hiện công khai tài chính. Thực hiện công khai tài chính trong nhà trường theo đúng quy định của Bộ Tài chính [4], [5].

6. Hiện đại hóa công tác QLNT

QL giáo dục qua mạng Internet đã trở thành xu hướng tất yếu của GD-ĐT hiện nay. Trong phạm vi này, QLNT cần từng bước hoàn thiện và đẩy mạnh hoạt động của mạng thông tin điện tử hành chính trong nhà trường. Ứng dụng công nghệ thông tin - truyền thông trong hoạt động của nhà trường, các văn bản, tài liệu chính thức trao đổi được thực hiện dưới dạng điện tử; cán bộ, công chức, viên chức thường xuyên sử dụng hệ thống thư điện tử trong công việc; bảo đảm dữ liệu điện tử phục vụ hoạt động trong các cơ quan, gồm: - Xây dựng phần mềm để tính điểm, QL GV, QL học sinh, sắp xếp thời khóa biểu, QL tài chính...; - Xây dựng các phần mềm tổng thể, kết nối các phần mềm riêng lẻ triển khai trên mạng cục bộ của trường học (LAN); - Chuyển các phần mềm ứng dụng tổng thể qua môi trường mạng Internet, giao diện Web, cơ sở dữ liệu tập trung theo mô hình Client/Server.

* * *

Đổi mới công tác QL giáo dục được các nhà hoạch định chính sách đánh giá là giải pháp có ý nghĩa chiến lược trong sự nghiệp phát triển GD-ĐT. Tiếp cận đổi mới công tác QLNT dựa trên các nội dung cải cách hành chính cho phép nhà QL có

cách nhìn hệ thống và toàn diện trong hoạt động QLNT. Trong phạm vi QLNT phổ thông, công tác cải cách hành chính cần tập trung vào 6 giải pháp cơ bản đã nêu trên. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Chính phủ (2011). *Nghị quyết số 30c/NQ-CP ngày 08/11/2011 về việc Ban hành Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2011-2020.*
- [2] Chính phủ (2015). *Nghị định số 16/2015/NĐ-CP ngày 14/02/2015 về quy định cơ chế tự chủ của đơn vị sự nghiệp công lập.*
- [3] Thủ tướng Chính phủ (2007). *Chỉ thị số 24/2007/CT-TTg ngày 01/11/2007 về việc tăng cường chấn chỉnh việc thực hiện các quy định của pháp luật về phí, lệ phí, chính sách huy động và sử dụng các khoản đóng góp của nhân dân.*
- [4] Bộ Tài chính (2005). *Thông tư số 10/2005/TT-BTC ngày 02/02/2005 hướng dẫn thực hiện quy chế công khai tài chính đối với việc phân bổ, quản lý, sử dụng vốn đầu tư xây dựng cơ bản thuộc nguồn vốn ngân sách Nhà nước.*
- [5] Bộ Tài chính (2005). *Thông tư số 21/2005/TT-BTC ngày 22/03/2005 hướng dẫn thực hiện quy chế công khai tài chính đối với đơn vị dự toán ngân sách và tổ chức được ngân sách nhà nước hỗ trợ.*

Thực hiện mô hình trường học mới...

(Tiếp theo trang 9)

Tài liệu tham khảo

- [1] Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.*
- [2] Bộ GD-ĐT (2016). *Công văn số 4068/BGDĐT-GDTrH ngày 18/08/2016 về việc triển khai mô hình trường học mới từ năm học 2016-2017.*
- [3] Bộ GD-ĐT - Vụ Giáo dục tiểu học - Dự án Mô hình trường học mới Việt Nam (2013). *Tổ chức lớp học theo mô hình Trường học mới tại Việt Nam.* NXB Giáo dục Việt Nam.
- [4] Bộ GD-ĐT - Vụ Giáo dục tiểu học - Dự án Mô hình trường học mới Việt Nam (2013). *Hướng dẫn tổ chức sinh hoạt chuyên môn tại các trường thực hiện mô hình Trường học mới tại Việt Nam.* NXB Giáo dục Việt Nam.
- [5] <http://tieuhoc.moet.gov.vn> (website Bộ GD-ĐT - Dự án Trường học mới tại Việt Nam).